

Sytuacja ekonomiczno-finansowa sektora cukrowniczego

dr Piotr Szajner

IERiGZ-PIB

ul. Świętokrzyska 20

PL 00-002 Warszawa

E-mail: szajner@ierigz.waw.pl

**INSTYTUT EKONOMIKI ROLNICTWA
I GOSPODARKI ŻYWNOŚCIOWEJ
PAŃSTWOWY INSTYTUT BADAWCZY**

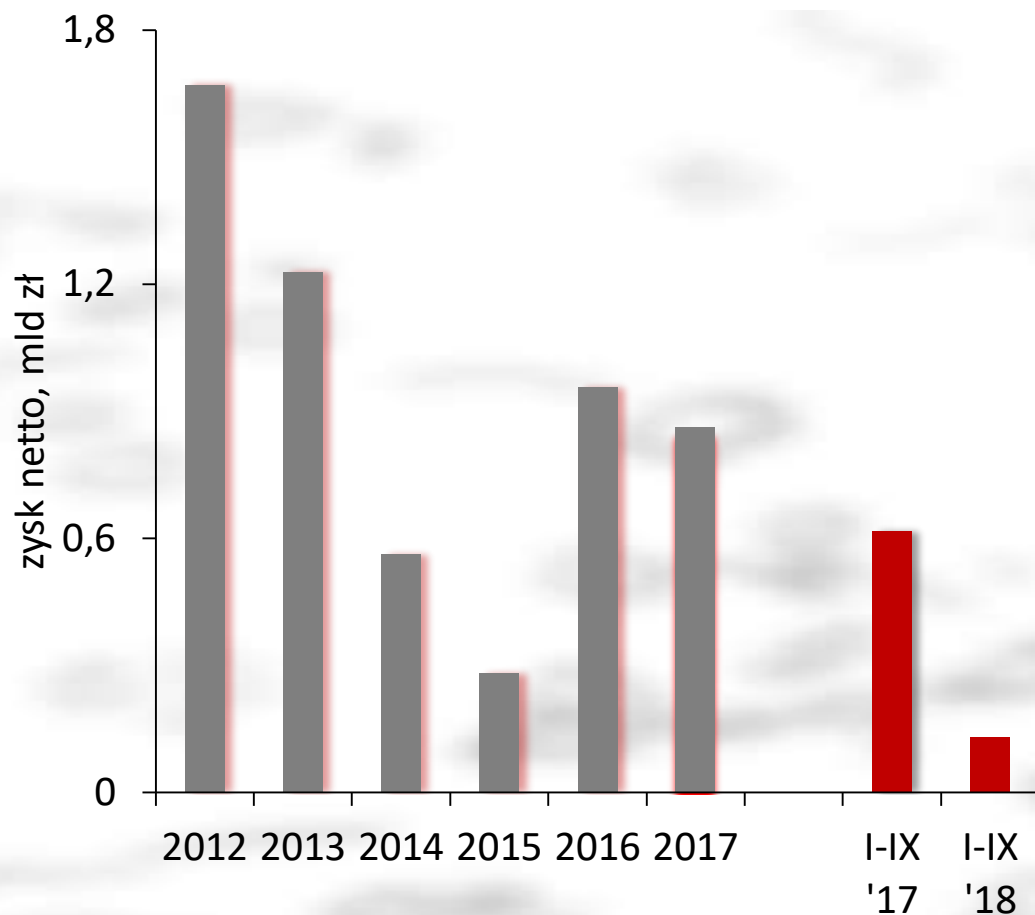
Plan prezentacji

- Wyniki finansowe przemysłu cukrowniczego;
- Czynniki determinujące wyniki finansowe;
- Restrukturyzacja sektora;
- Ceny cukru;
- Popyt na cukier w kraju;
- Handel zagraniczny;
- Wnioski;

[1.] Wyniki finansowe – zysk netto

Przychody z całokształtu działalności:

2016 r. – 5,6 mld zł;

2017 r. – 6,4 mld zł;

2018 r. – ok. 4,5 mld zł;

Struktura przychodów:

Sprzedaż produktów – 86%;

Przychody finansowe – 12%;

Inne operacyjne – 2%;

Przemysł cukrowniczy wykazuje dużą zmienność dodatniego wyniku finansowego;

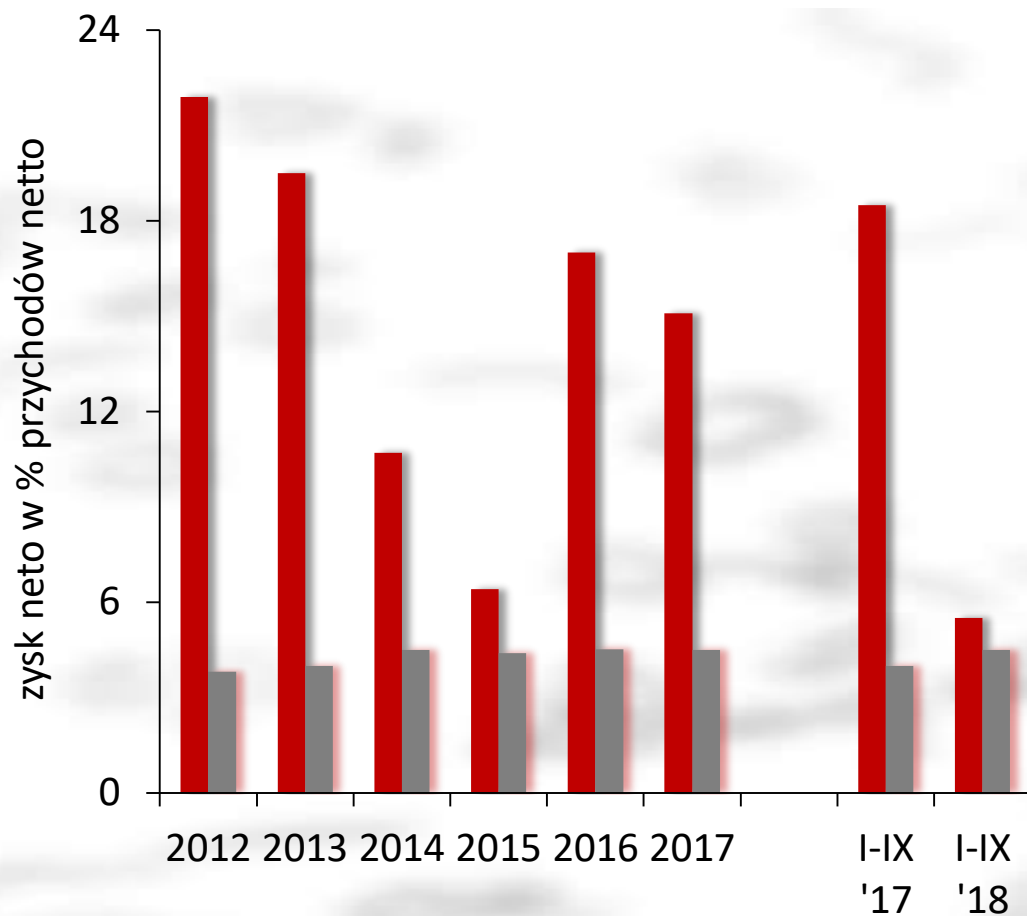
Zysk = przychody – koszty;

Spadek zysku w okresie I-IX 2018 r. o 79% do 130 mln zł ,

W 2018 r. szacowany zysk 200 mln zł.

[2.] Wyniki finansowe – wskaźnik rentowności

Względne mierniki wyników finansowych:

Rentowność netto = relacja zysku netto do przychodów netto;

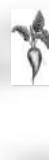
Względna ocena sytuacji ekonomiczno-finansowej – umożliwia porównanie z innymi branżami;

Duża zmienność rentowności wynikiem zmienności wyniku finansowego;

W 2017 r. bardzo wysoka rentowność netto **ok. 15%** przychodów netto,

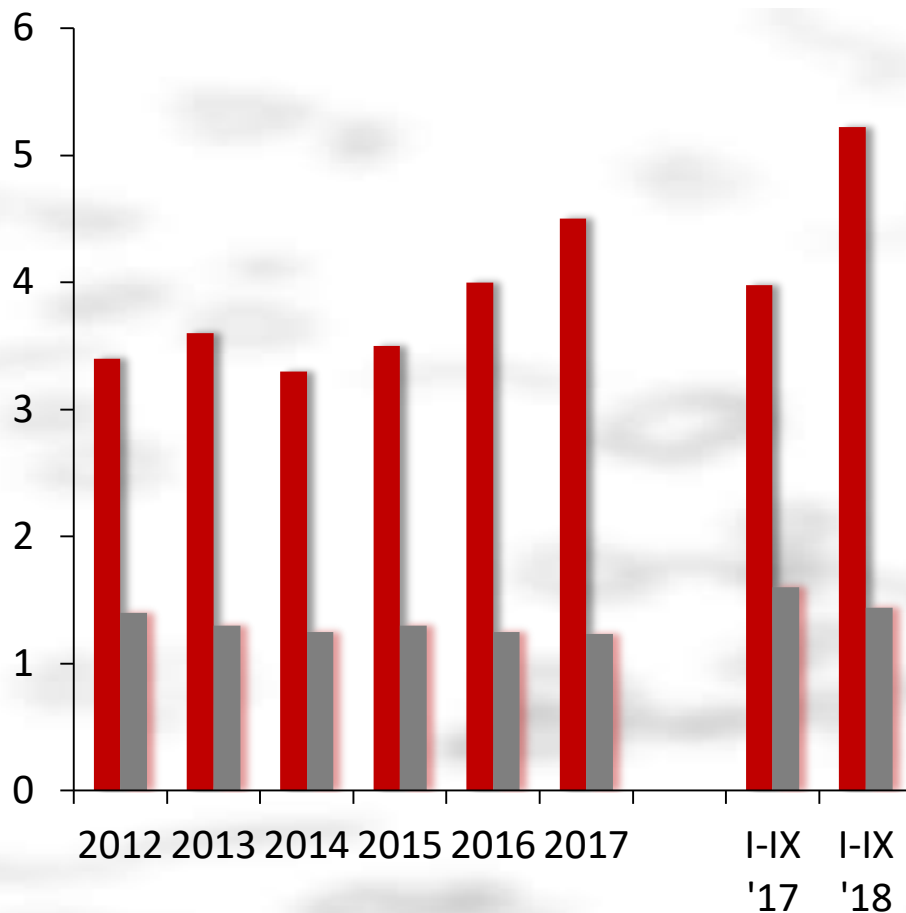
W okresie I-IX 2018 r. **znaczące pogorszenie rentowności do 5,5%, wobec 18% w analogicznym okresie 2017 r.**

Przeciętna rentowność przemysłu spożywczego wynosi ok. **4,5%**.

[3.] Wyniki finansowe – płynność finansowa

Płynność finansowa – zdolność do regulowania krótkoterminowych zobowiązań:

Wskaźnik płynności bieżącej to relacja aktywów obrotowych (łatwo zamienialne na środki finansowe) do pasywów bieżących (zobowiązania krótkoterminowe);

Bezpieczny poziom wskaźnika płynności finansowej, który uznawany przez banki wynosi – **1,2**;

Płynność finansowa cukrownictwa wynosi **3,5-5,5 – nadpłynność finansowa!**

Część kapitału obrotowego jest zamrożona – nieefektywne gospodarowanie kapitałem;

Duże nakłady inwestycyjne – nie rozwiązują problemu nadpłynności

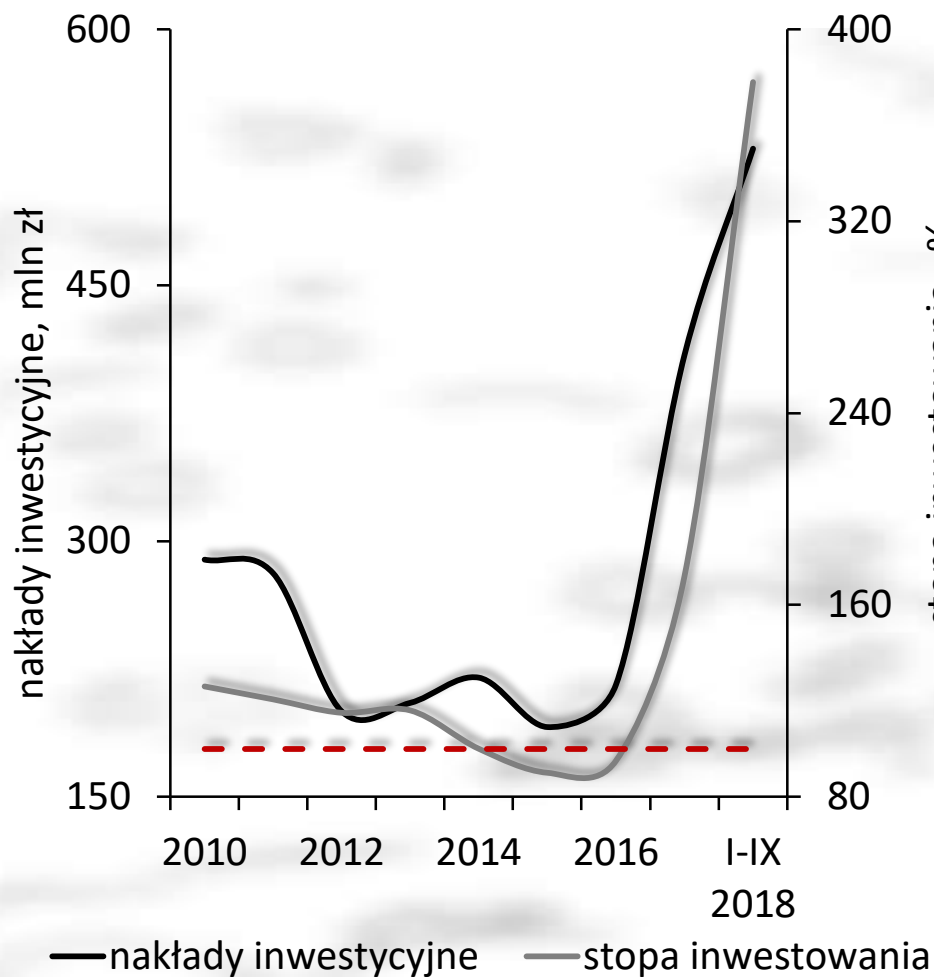
[4.] Wyniki finansowe – przyczyny pogorszenia

- Pogorszenie koniunktury na światowym i krajowym rynku – niskie ceny cukru,
- Duża produkcja cukru w kampaniach 2016/2017, 2017/2018 i 2018/2019 – presja podaży na ceny,
- Podaż większa od zużycia krajowego o ok. 33% – eksport do krajów trzecich był realizowany po niskich cenach,
- Powolny wzrost zużycia cukru w Polsce – w tym w szczególności w przemyśle spożywczym (wtórne przetwórstwo żywności),
- Pozytywne efekty restrukturyzacji branży – wysoka efektywność gospodarowania zakładów cukrowniczych – duża produktywność pracy i kapitału;
- Duże nakłady inwestycyjne w 2018 r.

[1.] Restrukturyzacja – nakłady inwestycyjne

Nakłady inwestycyjne w latach 2000-2017 wyniosły **4,7 mld zł**, tj. **247 mln zł rocznie**;

2012-2015 – spadek nakładów,

2016 r. – 216 mln zł;

2017 r. – 409 mln zł;

I-IX 2018 – 530 mln zł;

Stopa inwestowania – relacja nakładów inwestycyjnych do amortyzacji (%):

2010-2014 - 120-130%;

2015-2016 – 90-95%;

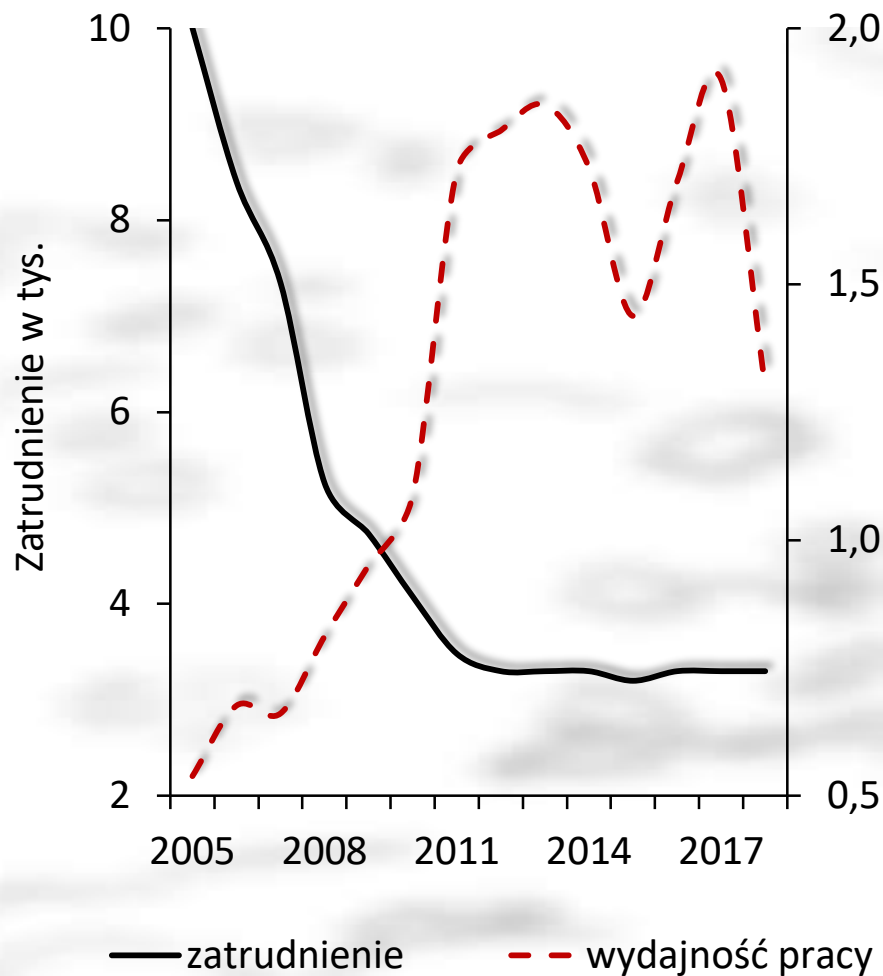
2017 r. – 172%;

I-IX 2018 – 378%

Rozbudowa jednej z cukrowni oraz inwestycja w terminal przetadunkowo-wysyłkowy w Gdańsku.

[2.] Restrukturyzacja – zatrudnienie

 Racjonalizacja wykorzystania zasobów pracy;

 Długookresowa redukcja zatrudnienia:

 2005 r. - 10,5 tys. osób;

 2018 r. – 3,3 tys. osób;

 Stabilizacja zatrudnienia w porównaniu od 2011 r.

 Duży wzrost wydajności pracy mierzonej:

 wartością przychodów:

 2005 r. – 0,5 mln zł/ osobę;

 2018 r. – 1,3 mln zł/osobę;

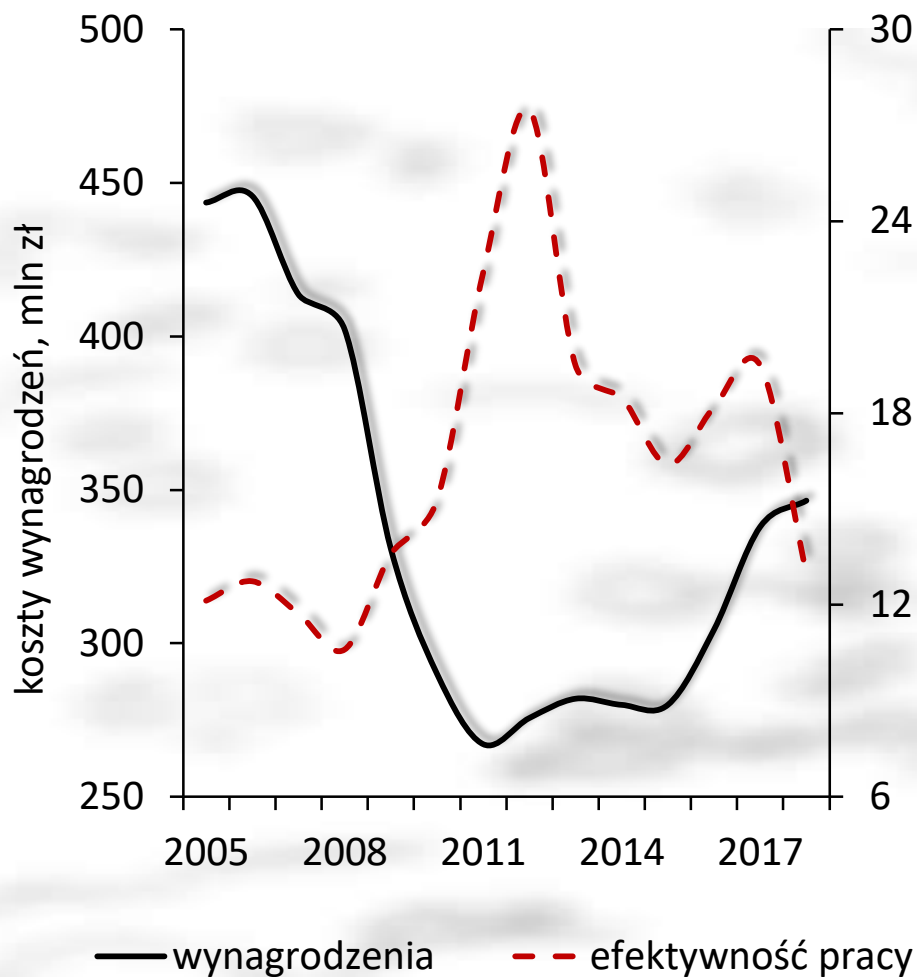
 produkcją cukru:

 2005 r. – 300 t/osobę;

 2018 r. – 635 t/osobę;

[3.] Restrukturyzacja – zatrudnienie

✿ Długookresowa redukcja kosztów wynagrodzeń i wzrost efektywności wykorzystania czynnika pracy,

✿ W latach 2015-2018 wzrost kosztów opłaty pracy,

✿ 2005 r. – 444 mln zł;

✿ **2018 r. – 347 mln zł;**

✿ Efektywność pracy to relacja – przychodów ze sprzedaży do kosztów pracy (wartość wynagrodzeń):

✿ 2005 r. – 12,0 zł;

✿ **2018 r. – 13,0 zł;**

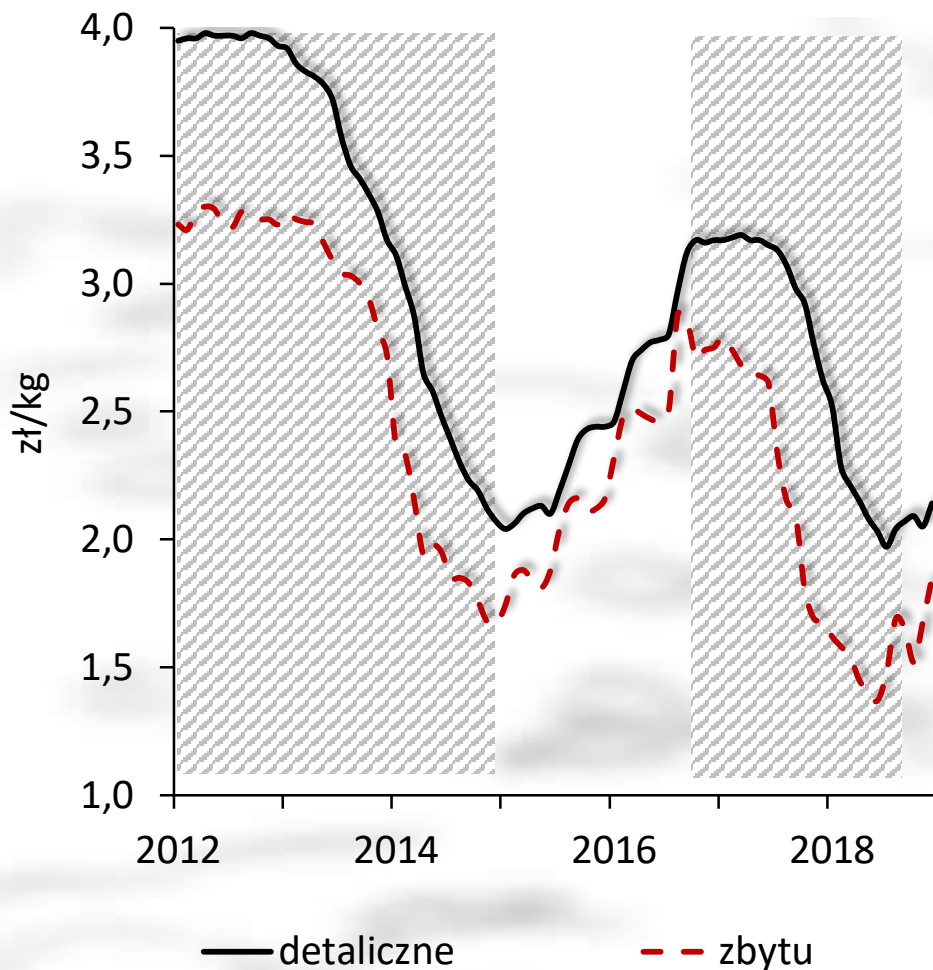
✿ Wzrost technicznego uzbrojenia pracy – relacja wartości kapitału trwałego do zatrudnienia:

✿ 2005 r. – 87 tys. zł/osobę;

✿ **2018 r. – 980 tys. zł/osobę;**

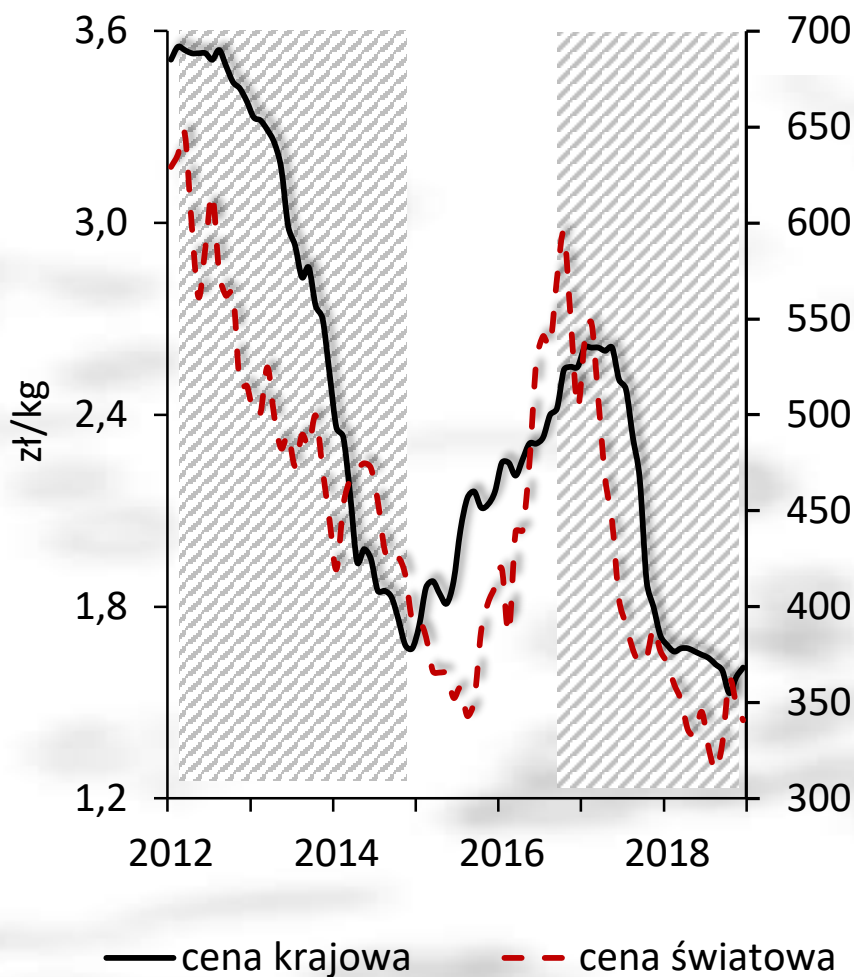
[1.] Ceny cukru w Polsce

- W latach 2012-2018 ceny cukru w kraju wykazywały dużą zmienność,
- Cykl koniunkturalny trwa ok. 2 lat;**
- Wskaźniki cen detalicznych w 2018 r. rok poprzedni = 100%:
 - Cukier – 71,0%;**
 - Żywność – 102,6%;
 - Inflacja – 101,6%;
- Żywność realnie zdrożała, ale cukier znacząco potaniał nominalnie.
- Wzrost marży handlowej – na poziomie detalicznym i producenta,

[2.] Ceny cukru w Polsce i na świecie

Cykl koniunkturalny na światowym i krajowym rynku cukru trwa ok 2. lat:

2012-2014 – spadek cen;

2015-2016 – wzrost cen;

2017 - 2018 – spadek cen;

Analogiczne kierunki zmian cen światowych i cen krajowych – silna integracja rynku krajowego z rynkiem światowym,

W 2018 r. ceny cukru w Polsce:

workowany – 1,63 zł/kg; -30,0% spadek;

paczkowany – 1,57 zł/kg; -34,2% spadek;

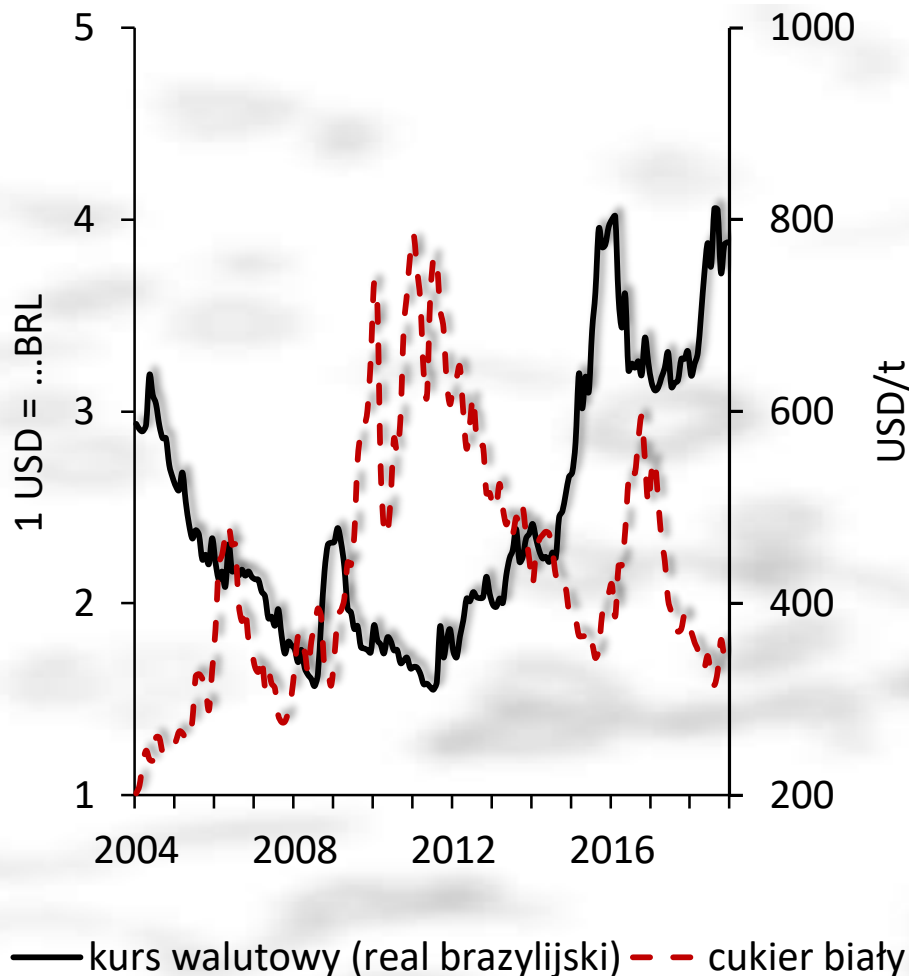
eksportowa - 340 EUR/t; -24,4% spadek;

detaliczna – 2,14 zł/kg; -29,8% spadek;

Niższe ceny spowodowały spadek przychodów i pogorszenie wyników finansowych,.

[3.] Ceny cukru na świecie

Światowe ceny cukru białego są silnie skorelowane z kursem brazylijskiej waluty, gdyż Brazylia jest największym światowym producentem i eksporterem,

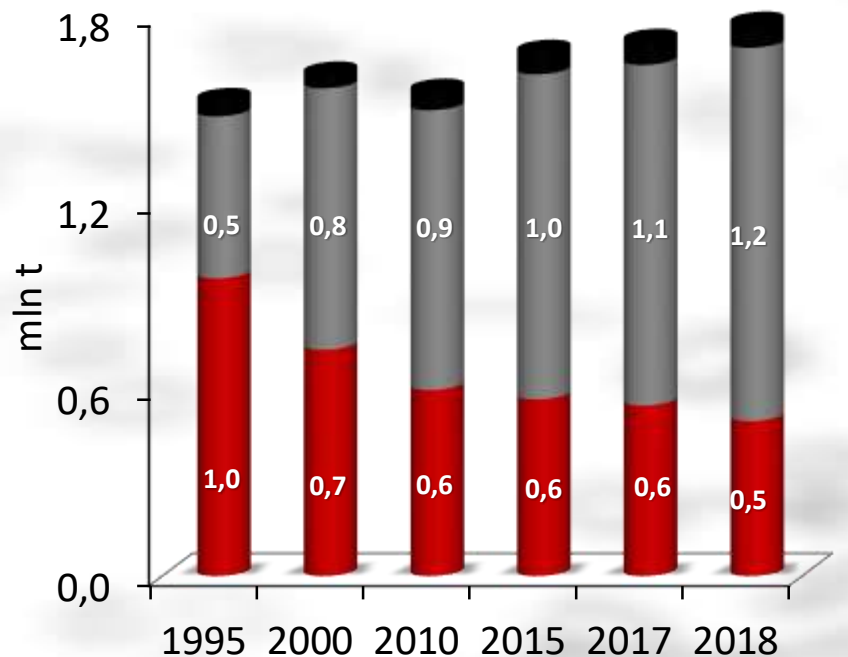
Światowe ceny cukru spadają w warunkach deprecjacji brazylijskiej waluty, gdyż wówczas wzrasta konkurencyjność cenowa brazylijskich eksporterów,

W warunkach aprecjacji brazylijskiej waluty ceny światowe rosną, gdyż spada eksport w wyniku gorszej konkurencyjności cenowej,

Analiza światowych cen i kursu walutowego potwierdziła również – dwuletni cykl koniunkturalny na światowym i krajowym rynku cukru,

Zużycie cukru w Polsce

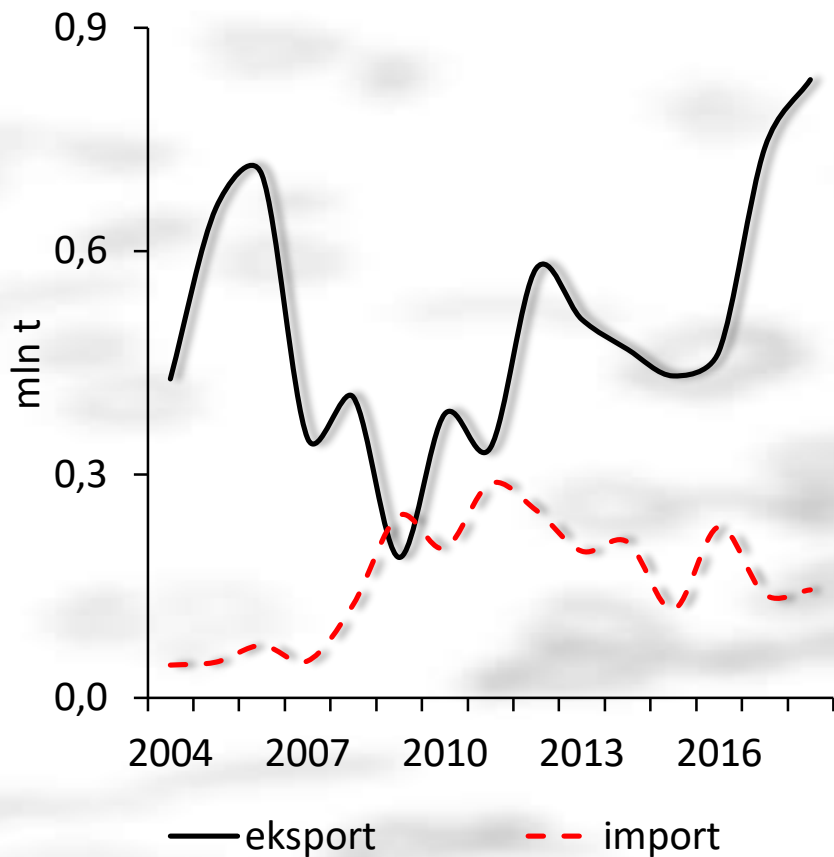

■ gosp. domowe ■ p. spożywczy ■ inne działy

- Produkcja w Polsce jest ok. 20-33% większa od popytu na rynku wewnętrznym.
- Popyt ma istotne znaczenie w przygotowaniu strategii marketingowej przedsiębiorstw;
- Zużycie cukru w kraju - tendencja wzrostowa - **1,7 mln t**;
- Produkcja większa od zużycia – samowystarczalności w sezonach 2017/18 i 2018/2019 – wynosi ok. **134%**;
- Zmiany w strukturze konsumpcji:
 - długookresowy spadek w gospodarstwach domowych do **0,5 mln t**;
 - wzrost w przemyśle spożywczym do **1,2 mln t**;
- Zmiana modelu konsumpcji – wzrost spożycia produktów przetworzonych Niska dochodowa elastyczność popytu na cukier – mały stopień reakcji popytu na zmiany dochodów;

Handel zagraniczny cukrem w Polsce

Branża cukrownicza jest eksporterem netto;

Duża zmienność eksportu determinowana produkcją;

Rekordowy eksport cukru w latach 2017-2018:

wolumen - **0,83 mln t**;

wartościowo - **292 mln EUR**;

Eksport do UE – **300 tys. t**, w tym Rumunia (115 tys. t i Niemcy 90 tys. t),

Duży eksport do krajów trzecich:

Izrael - 85 tys. t,

Egipt - 75 tys. t,

Sri Lanka - 60 tys. t,

Gruzja - 50 tys. t,

Duża podaż w kraju i niskie ceny są barierą importu, który wyniósł **140 tys. t**, w tym 60 tys. t z Niemiec,

Podsumowanie i wnioski

- Wyniki produkcyjne branży cukrowniczej w 2018/2019 były dobre, gdyż efektywność gospodarowania jest bardzo wysoka – zmodernizowane zakłady – duża produkcja w kampanii 2018/2019,
- Wyniki ekonomiczno-finansowe uległy znacznemu pogorszeniu, a zdecydowały o tym niskie ceny cukru w kraju i na świecie oraz aktywność inwestycyjna,
- Przychody ze sprzedaży uległy zmniejszeniu, duży spadek zysku netto, ale sytuacja finansowa branży cukrowniczej pozostaje dobra – rentowność pomimo dużego spadku jest nadal wyższa niż średnio w przemyśle spożywczym i przedsiębiorstwa charakteryzują się nadpłynnością finansową – zdolność do regulowania bieżących zobowiązań,
- Popyt w kraju jest stabilny, ale utrwalają się zmiany w jego strukturze,
- W warunkach dużej produkcji 2018/2019 – konieczny będzie eksport – ale ceny światowe są niskie,
- Duża aktywność inwestycyjna wskazuje, że przedsiębiorstwa szykują się do ekspansji rynkowej.

